

Realisme tràgic

Amb 'Si no ho dic, rebente', el filòleg i periodista Xavier Aliaga (Xàtiva, Costera, 1970) guanyava el premi de narrativa Vila de Lloseta 2005.

La publicació de l'obra coincideix amb el debat, en plena ebullició, sobre el model urbanístic del País Valencià. L'amè relat d'Aliaga ens presenta, de manera versemblant, aquest i altres drames quotidians.

Vilaroglet, el nom del poble valencià en què es desenvolupa *Si no ho dic, rebente* (Editorial Moll), és un topònim fals. Tot el que s'hi esdevé, però, és ben real. Uns polítics sotmesos a la dictadura de l'urbanisme; una ciutadania que, majoritàriament, no hi dóna gaire importància; uns plans docents que adoznen els joves...

Xavier Aliaga s'ha sotmès a una mena d'exorcisme a través del qual ha expulsat tot allò que li fa feredat. Si no ho deia, rebentava. I amb molt d'humor –millor no perdre'l mai–, ha optat per dir-ho. L'obra va agradar als membres del jurat del Premi de narrativa

Vila de Lloseta 2005, que van atorgar-li –*ex aequo*, amb *La música de les constel·lacions*, de Rafel Crespi– el seu guardó. A les Illes, de fet, no els vénen de nou, les febres constructores. “És cert que a Mallorca s'hi han sentit molt identificats, cosa que m'omple de satisfacció, perquè crec que està escrita en clau molt valenciana, amb un humor que probablement és molt valencià.”

Fa anys que Aliaga treballa prop dels polítics. Primer, com a redactor. Darrerament, per la seua feina de cap de premsa del grup parlamentari d'Esquerra Unida –l'Entesa a les Corts valencianes. Malgrat això, afirma que la

novel·la “gairebé no té elements autobiogràfics, sinó que es compon de vivències: he conegut els corresponents als professors, els regidors i els alcaldes que hi apareixen”.

Si no ho dic, rebente sembla un manual d'instruccions. L'autor ho confirma: “He tractat d'explicar què passa en un poble menut quan es presenta un pla urbanístic d'aquestes característiques, com reaccionen els veïns: qui especula que la seua vida anirà a millor qui pensa que això no servirà per res...” No hi falta la construcció d'un variant que ningú no sap amb quin ritme es projecta, no hi falta el camp de golf, ni tampoc la plataforma que necessitarà d'aturar el pla urbanístic, ni, com no podia ser d'una altra manera, les corrupcions que brollen al voltant d'aquest cúmul d'interessos que s'ha creat en un tres i no-res. Gràcies a aquesta lectura, tastem la cruïlla que caracteritza les relacions fonamentades en un interès purament lucratiu a gran escala i que compten amb la quiescència de determinats polítics.

Producte de l'exorcisme, per les pàgines del llibre d'Aliaga desfilen alguns trets inconfusibles de la societat valenciana. Com la televisió pública amb una programació de baixa qualitat i una manipulació informativa que s'atura; o un personatge que arriba a l'alcaldia de Benidorm gràcies al vot d'una regidora trànsfuga, i que, any venint, esdevindrà el president del poble o un transvasament de l'Ebre que

proposa com a salvació de tots els mals, la negació del qual equival a impedir el progrés econòmic; o, també, la normalització lingüística, cada dia més llunyana.

El realisme de la narració d'Aliaga fa que hi apareguen els noms dels partits polítics, i el posicionament que cadascun pren davant el pla urbanístic que guaita, impacient, a la cantonada. De fet, els dos personatges principals, una jove parella, són actius representants polítics. "Gent del Bloc m'ha comentat que reflecteix prou bé la idiosincràsia de les formacions polítiques", apunta, complagut, el periodista.

Però no sols hi ha un toc d'alerta sobre la pressió immobiliària. El text traspuia, igualment, una crítica oberta al sistema educatiu vigent, un tema que preocupa "moltíssim" Aliaga. "La meua dona és professora de secundària, tinc molts amics que també ho són –de primària i de secundària–, és un tema ben recurrent en les meues converses amb tots ells. En aquest camp he intentat aportar un punt de vista poc habitual. Diguent-ho d'una manera prou gràfica, vivim en una societat que crea persones individualistes, molt materialistes, molt insolidàries, molt consumistes..., i pensem que l'escola els ha de tornar gent solidària i amb valors, una cosa terriblement injusta. Aquesta societat té un problema global amb l'educació."

Segons el parer d'Aliaga, d'aquest atzucac en són responsables, en bona

EDITORIAL MOLL

xavier Aliaga Si no ho dic, rebente
Premi de Narrativa Vila de Uloseta 2005

"He estat molt vigilant de no ser maniqueista", explica Xavier Aliaga

mesura, els mateixos pares, que, com queda reflectit en el llibre, "es desentenien per complet d'allò que passa a les aules, i moltes vegades, fins i tot, prenen partit en favor dels seus fills. Quan, en la meua època d'estudiant, jo

tenia un enfrontament amb un professor, els meus pares no dubtaven en cap moment que la responsabilitat de l'enfrontament era meua; en canvi, ara passa tot al contrari. Hi ha mestres millors i mestres pitjors, però, en tot cas, és lamentable la criminalització que es fa avui del professorat".

Dia rere dia. La història és narrada a través dels respectius diaris dels protagonistes, estructura que la fa encara més amena. Xavier Aliaga va tenir clara aquesta fórmula des d'abans de posar-se davant de l'ordinador: "Em resultava còmode i interessant, sobretot perquè així podia posar-me en la pell d'una dona; una dona, a més, ideològicament distant del que jo pense. Era un repte que m'agradava molt. Vaig optar per fer els dietaris de dos personatges, un fet que complicava una mica la feina. En qualsevol cas, era una estructura que donava molt de si, més que cap altra." Posar-se en la pell d'una dona, explica, "ha estat una experiència interessant, es tracta d'observar".

La proximitat que l'autor té als cercles de poder, més transparents –i sovint pornogràfics– a àmbit local, no l'ha obligat, diu, a l'autocensura. "He estat molt vigilant de no ser maniqueista, ni amb els uns ni amb els altres, tot i que evidentment apareix el meu punt de vista al voltant del que està passant en el terreny urbanístic".

Després de l'èxit d'aquesta primera narració –que ja ha presentat davant el públic de dalt a baix del país: Barcelona, Palma de Mallorca, Castelló de la Plana, València, Massalfassar, Alzira i Xàtiva, entre d'altres–, Aliaga no oculta que prepara noves immersions literàries. La pròxima, ja ens avisa, "en una clau més gamberra i més festiva". Més encara. Vilaroglet serà, de nou, l'espai en què es desenvoluparà la història. "Serà una trama de misteri un poc embogit –avança–, però en un ambient completament diferent, no tindrà res a veure."

Mentrestant, llegim i rellegim aquest relat àcid i alhora sarcàstic que mostra, nueta, la societat valenciana. Tan nueta que podem tocar amb els nostres dits els seus budells.

Víctor Maceda